

ŽAISMAS TRADICIJOMIS: LITERATŪROS ISTORIJA IR INTERTEKSTUALUMAS

Santrauka

Straipsnyje nagrinėjami ryšiai tarp intertekstualumo ir literatūros istorijos. Skaitytojams būtinas tradicinės literatūrinės istorijos žinojimas kaip galimybė asociatyviam ir intertekstiniam jos suvokimui, kuris XXI-ame amžiuje tapo labai svarbus. Šiuolaikinis modernizmas, įtraukiantis ir maištavimą prieš modernizmą, iš esmės pakeitė literatūros proceso interpretavimą: šalia sureiškintų „didžiųjų naratyvų“ vis dažniau aktualizuojami marginaliniai mažieji tekstai.

Intertekstualumas, arba tarptekstiniai ryšiai, – tai toks reiškinys, kuris iš skaitytojo pareikalauja labai geros kultūrinės atminties, nes judėjimas tarp aliuzinio teksto ir referentinio teksto yra dinamiškas ir abipusis. Taigi, intertekstualumą ir aliuzinių ženklų gausą tekste sukuria neatšaukiama objektyvė – tekstų rašymo laiko skirtumas.

Antroje straipsnio dalyje analizuojami ir lyginami įvairūs tekstai iš Europos literatūros: Johno Donne'o poema *"Hymn to God, my God, in my sickness"* iš 17-ojo amžiaus Anglijos poezijos; Charleso Baudelaire'o poema *"Le Cygne"* (1857); Marie Under modernistinė poema *"The Virgin's Foundling"* (1928) ir Doris Kareva'os postmodernistinė poema *"Concerto strumenti e voce"*, pastarosios dvi iš Estijos poezijos. Šios poezijos analizė baigiama išvada, teigiančia, jog laisvas žaismas tradicijomis modernistinėje poezijoje yra kitoks nei postmodernistinėje literatūroje: modernistinis tradicijų žaismas – tai labai reikšmingas ir labai egocentriškas tekstų interpretavimas, kur autorius vaidina labai rimtą vaidmenį. Postmodernistinis žaidimas tradicijomis, priešingai, yra labiau orientuotas į skaitytoją. Postmodernistinės interpretacijos ne tik skaitytoją supažindina su senais ir tradiciniais tekstais, bet ir leidžia jam susikurti jų savas supratimo istorijas ir pažvelgti į didžiuosius literatūros naratyvus su ironija, su humoru ar traktuoti juos paradoksiškai.